

Saaremaa

Maleva

Tea taja

TOIMETUS JA TALITUS

Kuresaar, Saaremaa Maleva
Staap, kõnetr. 1.

==
KUULUTUSTE HIND:

Kuulutuse küljel 3 s. mm.
esimesel " 8 s. "
teksti osas " 10 s. "

Ilmub kaks korda kuus.

Tellimise hind:
postiga aastas — 60 senti.
Tellimisi võtavad vastu kõik
malevkondade ja kompaniide
päälikud ja naiskodukaitse
jaoskondade esinaised.

№ 18/19. (226/227.)

18. novembril 1938.

X aastakäik.

Lugupeetav Saaremaa

kodukaitsete pere!

Täna võite Teie tagasi vaadata kodukaitse töö arengule 20 aasta kestel meie ilusatel saartel. Olete seda tööd teinud meie saarterahvale omase visadusega, põhjalikkusega ja püüdlikkusega. Sellest olenevalt ei ole jätnud ka Teie tööd kroonimata edu ja tulemusrikkad tagajärjed. Meie kõik teame kui väikesed, võrreldes meie kodumaa teiste osadega, on olnud saarte elust-olust tingituna need majanduslikud võimalused, mis maleval on olnud kasutada oma vabatahtliku kodukaitse töö rajamisel ja teostamisel. Ometi on aga ka nende väheste võimaluste juures saarlased näidanud, et nad oskavad ja suudavad sammuda väarikalt ja rind-rinna kõrval teiste malevatega meie ühiste püüete teostamisel. Seda on näidanud meie Kaitseliidu ettevõtetel saartel, sama on tõestanud saarlaste tublid esinemised suurelmaal meie üleriigilistel kogunemistel.

Kui mina olen alati ütelnud, et Kaitseliidu töö ei ole tänapäeval kerge ja et meid ootavad ees veel huik ülesandeid, mis vajavad kõik tubleid tegijaid ja oskuslisi käsi, siis olen mina kindel, et ma leiaineid alati meie tublides saarlastes-kodukaitsetes.

Kõige selle ilusa, tüseda ja tulemusriikka töö eest, mida Teie olete sooritanud läinud kahe aastakümne kestel, ütlen mina Teile kolmekümnenda aastakümne künnisel soojast ja otsekohelest südamest tänu ja soovin Teile edaspidiseks tööks ja eluks palju õnne ja edu!

J. Orasmaa,
kindral-major,
Kaitseliidu Ülem.

Kindral-major J. Orasmaa,
Kaitseliidu Ülem.

Kolonel J. Maide,
Kaitseliidu Peastaabi Ülem.

Kl. Saaremaa Malev 20-aastane.

20. novembril s. a. möödub Kl. Saaremaa Maleval 20 aastat tööd ja tegevust.

Kuna meie saared okupeeriti sakslaste poolt juba 1917. a. oktoobris, siis kaitseliidu tegevus Saaremaal algas ka hiljem kui teistes Eesti Vabariigi osades.

Kaitseliidu tegevus Saaremaal algas saksa okupatsiooni vägede lahkumisega Eestist.

Esimeseks Muhu- ja Saaremaa Kaitseliidu ülemaks oli kapten J. Poopuu, kes oma esimese käskkirjaga 20. nov. 1918. aast. määras kohtadele esimesed Kl. jaoskondade ülemad.

Maleva ridades leidub veel kümneid kodukaitsejaid, kes algusest peale kuni tänaseni on end pühendanud kodukaitse tööle. Nende meeste ümber, peale 1. detsembri 1924. aasta sündmusi, kui kaitseliit uuesti alustas tegevust, kogunes rohkearvuline kodukaitsejate pere. Neile kaitseliidu veteraanidele kogu Maleva pere austus ja lugupidamine.

Kõik pealikud ja malevlased on aastaid suure armastuse ja innuga

täitnud vastutusrikkaid kodukaitse ülesandeid, mille eest kõigile soojem ja tugevam käepigistus.

Meie tööd on suurel määral abistanud naiskodukaitse. Saare naised ei ole kunagi raskeks pidanud abistada mehi nende mitmesuguses tegevuses ja nende virgad käed ei ole kunagi väsinud. Saare mees ja saare naine on alati mõistnud üksteist ja praegu ei oska ettekujutada maleva tegevust ilma naiskodukaitseta. Jäägu ka tulevikus see soe ja vastastikune üksteise mõistmine meie pere keskel püsima.

Noored Kotkad ja Kodutütred! Teie read on pikad ja tugevad. Teie olete meie tuleviku kandjaid. Armastage oma kodu, oma kodumaad ja õppige hoolega, et kasvades suudaksite meist paremini jat-

kata meie elutööd. Teile jääb ülesandeks kaitsta ja ülesehitada seda maad, mida meie vanem põlv on kätte võidelnud.

Maleva aastapäeva puhul õnnitlen kõiki pealikuid ja malevlasi, ringkonna ja jaoskondade esinaisi ja naiskodukaitse liikmeid, N. Kotkaste ja Kodutütarde juhte ja noori, tänan kõiki senini tehtud suure ja ilusa töö eest ja soovin kõigile jõudu ja õnne Maleva kolmandasse aastakümnesse astudes.

Jäägu vanade saarlaste vapper vaim, visadus ja ettevõtlikkus meie ridadesse püsima ka edaspidi, nagu ta seda ikka ja alati on olnud.

O. S ä r e v, kolonelleitnant,

Kl. Saaremaa Maleva pealik.

Saaremaa Malev täisealine.

Eesti rahva vabatahtliku julgeoluorganisatsioon — Kaitseliit astus avalikult tegevusse 11. novembril 1918. aastal. Sel päeval ilmus ka „Eesti Kaitse Liidu“ päevakäsk nr. 1, millega määrati maakondade kaitseliidu ülemad.

Saare-, Hiiu- ja Muhumaa kaitseliidu ülemaks määrati kapten Joh. Poopuu, kes Tallinnast saadud juhistelega varustatult 17. nov. 1918. a. saabus Saaremaale oma ülesannete täitmisele. Seega tähistab 17. november 1938. a. Saaremaa Maleva täisikka jõudmist.

Maleva sünniaeg oli tulvil pinevust ja sündmusi. Võim Saaremaal oli täielikult Saksa okupatsiooniväe ja surve tõttu Saaremaa elanikkonnal ei olnud mingitki võimalust üldise rahu ja korra valve organiseerimiseks enesealgatust väljendada.

Muudatuse sellesse olukorda tõid sakslaste sõjalised ebaõnnestumised Lääne väerindel, mis tõid kaasa ka Eestimaa vabastamise saksa vägedest.

Enne okupatsiooni lõppu, mil saksa vägede Eestist lahkumine näis möödapääsematuks osutuvat, tekkis kohalikkude sakslaste ringkondades koos okupatsiooni võimudega mõtte ellukutsuda Saaremaal maakaitset „Landesschutzwehri“ nime all.

Maakaitsestaheti koondada eestkätt Saaremaa mõisnikud ja neile ustav element maal ning linnas. Asja algatajateks olid eesotsas maapäälisgede käes, kelle sõjalise distsipliini

kuga mõned juhtivad landratid ja rüütelkonna väljapaistvamad tegelased. Ka Kuressaare linnapea Aksel v. Rehekampff oli üks selle mõtte pooldajaid. Oli isegi umbes 150 liikme suurune maakaitsejate nimekiri koostatud, kuhu kuulusid kohalikud mõisnikud ja teised saksa soost isikud.

Ühtlasi taheti „Landesschutzwehri“ kaasa tõmmata ka kodanliselt mõtlevalid eestlasi. Selleks pidas maapäalik v. Mossner läbirääkimisi Kuressaare linna raamatupidaja Oskar Kunstmanniga, kes oli nõus sakslaste algatust toetama.

15. nov. 1918. a. saatis maapäalik telefoniteel järgmise ringkirjalise ettekirjutuse Kuressaare magistraadile, Jamaja, Anseküla, Kihelkonna, Mustjala, Kärla, Kaarma, Karja, Leisi, Püha, Valjala, Põide, Muhu, Laimjala ja Kuressaare „Amtsvorsteheritele“:

„Läbirääkimiste põhjal härra Kunstmanniga palun Teid samme astuda, et valdades aset leiaks taluperemeeste koosolekud maakaitse loomise otstarbel. Neile koosolekutele tuleb kutsuda ka vabadikud, samuti kõik teised, kel kaitse asutamise vastu huvi on. Tuleb ära hoida, et need koosolekud kogu saarel ühel päeval ära ei peetaks. Mina soovitän, et kõigepealt need aset leiaks Mustjalas, Kihelkonnal, Ansekülas ja Jamajas. Alles siis, kui need koosolekud soovitava käiguga möödunud, peavad aset leidma koosole-

kud ülejäänud kohtades. Amtsvorsteherid peavad üksteist teadustama koosolekute järjekorra üle. Härra Kunstmann on nõus komiteede liikmeid Kuressaare kutsuma, et siin peakomiteed moodustada.“

Antud korralduse põhjal astuti kohtadel otsekohe samme koosolekute pidamiseks ja mõni koosolek toimuski.

Vahepeal arenesid aga sündmused, mis kogu sellele kavatsusele kriipsu peale tõmbasid. Eesti Ajutine Valitsus võttis kõik võimu Eesti Vabariigis oma kätte ja muutunud olukord põhjustas pöörde ka omakaitse korraldamise alal Saaremaal.

16. nov. 1918. a. ilmus Eesti Ajutise Valitsuse teadaanne Eesti Vabariigi kodanikkudele, milles valitsus teatab võimu oma kätte võtmisest. Teadaandes öeldakse muuseas, et valitsuse asjaks on, et vabas Eestis viibimata hakkaks maksma seasuslikkus, kindel kord ja kodanikkude julgeolek.

Ajutise Valitsuse käsul likvideeriti Saksa võimude ajal asutatud omakaitse. Politsei asjaajamine läks üle kohalikkude omavalitsuste kätte, kes endise miilitsa instituudi uuesti jalule seadsid. Maa julgeoleku kaitsmise Vabariigis võttis oma peale okupatsiooni ajal salaja organiseeritud Eesti Kaitse Liit nii linnas kui maal.

Kapten Johannes Poopuu, jõudes 17. nov. 1918. a. Saaremaale, astus viibimata ühendusse oma tuttavate ohvitseridega ja sõduritega, informeerides neid üldise olukorraga ja oma kavatsustega, kutsudes neid ühtlasi tegevusse Kaitse Liidu organiseerimisele. Nii said Eesti Ajutise Valitsuse sammud ja sisemise julgeoleku korraldamise kavad teatavaks ka Saaremaa valdades, olgugi esialgu kitsamas ringkonnas Eesti tegelaste peres. See asjaolu võimaldas valdades arvustavalt suhtuda sakslaste algatatud omakaitse asutamise mõttesse, mille tõttu sakslaste poolt valdades kavatsetud „Landesschutzwehri“ organiseerimine juba ette oli määratud ebaõnnestumisele.

19. novembril 1918. a. võttis Eesti Ajutise Valitsuse volinik Saaremaal loomaarst J. M. Anson maavalitsuse sakslastelt üle. Sellest teatas maapäälilik telefonogrammiga Kuressaare ja kõigile maal asuvatele Amtsvorsteheritele. Teadaandes ütleb maapäälilik:

„Eesti maavalitsuse volinik Anson võttis täna kreisivalitsemise üle. Palun Amtsvorsteherit kuni peatse uue teadaandeni ametisse edasi jää-

Kolonelleitnant O. Särev,
K. L. Saaremaa Maleva pealik.

da. Mina olen ametikohustused maha pannud. Amtsvorsteheritel pole varustusajadega midagi tegemist. Omakaitse sisseseade võtab volinik Poopuu üle. Kunstmann laseb paluda selles asjas mitte midagi enam edasi teha ja koosolekud ära keelata.“

Seega oli sakslaste algatatud omakaitse asutamine „Landesschutzwehri“ näol lõpulikult likvideeritud, nii faktiliselt kui ka vormilikult. Tegutseda hakkas Eesti Kaitse Liit.

Oma 20-aastase tegutsemise aja jooksul on Kaitse Liit ja sellega ühes ka Saaremaa Malev läbi teinud mitmesugused arenemisastmed. Tänapäev kujutab Kaitse Liit enesest võimsat organisatsiooni, koondades enesesse 100.000-pealise pere mehi ja naisi, vanu ja noori.

On organisatsioone, mille eesmärgid piiratud ja mille tegevus kahvatu. Kaitse Liit ei kuulu selliste hulka.

Kaitse Liit on võtnud oma asjaks kogu meie rahva olemasolu, kultuurilise ja majandusliku arenemise, rahvusliku ühtekuuluvuse ja julgeoleku kindlustamise õilsad sihid ja ülesanded. Neid sihte ja ülesandeid

teostab Kaitse Liit raugemata tööga, armastusega ja ohvrimeelega. Seda teeb ta mitte ainult oleviku huvides, vaid ka meie maa ja rahva tuleviku nimel.

Kaitse Liidu suurest tööst võtab jõukohaselt osa ka Saaremaa Malev. Olles osa Eesti maast ja rahvast, tahab Saaremaagi kaasa aidata meie poliitilise, kultuurilise ja majandusliku iseseisvuse kindlustamisele ning üldisele arengule. Selles töös samub Saaremaa Malev julgelt ja kindlalt edasi.

Maleva pere on tugev ja võimas. Temasse on koondunud Saare maakonna mehi ja naisi, poegi ja tütreid, kel on õige arusaamine meie riiklikest ja rahvuslikest ülesannetest. Kuid maleva pere võiks olla veelgi suurem. Kahetseda tuleb et leidub veel neid, kes viibivad alles karu viisi talveunes, kelle arusaamine pole veel ärkanud, kelle elumõtte piiridub vaid söömise, joomise, magamise või palgateenistuses istmesoojendamise tööga vabal ajal. Eesti riik ja rahvas annab kõigile leiba, kaitset ja kaitset, seepärast on iga leiva-saaja loomulikult seotud ka kohus-

K. L. Saaremaa Maleva juhatus.

Vasakult: H. Otstavel, J. Teetsov, kol. O. Särev, J. Perens ja kpt. M. Mikk.

tustega. Võtku sellest kinni magajad. Kaitseliidu pere ootab, tema kodu ukсед on avatud. Astuge rivisse! Mees mehe, naïne naise, vana vana, noor noore kõrvale!

Mälestades ja austades neid, kes oma elu toonud ohvriks meie vabadusele, aga ka neid, kes meie ridadest jäädavalt manalasse lahkunud, täiendagem värskete jõududega malevat ja jätkakem täie arusaamisega Kaitseliidu tööd.

Maleva 20. aastapäev olgu helkivaks täheks, mis kutsub ja kohustab meid kõiki väsimatult ja unustamatult töötama meie kodu õnneks, meie maa ja rahva vabaduse kindlus-

tamiseks, meie üldiseks arenguks, jõukuseks ja säilimiseks.

Meie rahvas soovib elada rahus ja olla sõbralikus läbikäimises kõigi teiste rahvastega. Meie ei taha kellegilt võtta, mida meie ei taha meilt võetavat. Aga meie ei ole nõus ka loobuma oma õigustest samale. Oma õigusi oskame ja tahame kasutada ja kaitsta viimse võimaluseni. Selleks peame alati valvel ja valmis olema! Sellele teele kutsubki kaitseliit ja seda teed sammub ka sünnipäeva pühitsev Saaremaa Malev.

Jaan Treufeldt,
Maleva propagandapäälilik.

Saaremaa Maleva 20. aastapäevaks.

20 aastat kodusaarel riigikaitse muresid ja vastutust kandnud Malevat, eesotsas lugupeetud Maleva Pealikuga, palun vastu võtta Nkk. Saaremaa ringkonna südamlilikud õnnitlused.

Nkk Saaremaa ringkond on alati valmis jagama Malevaga tööd ja muresid, käsikäes, tihedas kontaktis ja üksteise mõistmises.

Edenegu töö ja arusaamine kõrgest riigikaitse eesmärgist ja olgu tulevik tulemusrikkam minevikust.

L. Kalm,

Nkk Saaremaa ringk. esinaine.

*

Kui meie pühitseme Saaremaa Maleva ja üldse Kaitseliidu 20. aastapäeva, siis seisame meeldiva tööga ees, et kõrgeotstarbeline organisatsioon on 20 aastat vana. Meil jääb üle vaid rõõmustuda, et saame olla selle meeldiva tööga tunnustajaks. Sel puhul oleme täis siirast vaimus-

tust ja sügavat tänumeelt meie kodumaa vabastajate ja kaitsjate vastu.

Kaasaega iseloomustavate nähte hulka kuulub see suur tähelepanu, mis kõikjal pööratakse noorsoo kasvatamisele. Püüavad kõrgemale kõik noored, püüavad kõrgemate aadete ja ideede poole. Kuna ühiselt saab kergemini üle raskustest, saab hõlpsamini teostada oma ideid ja eesmärke, siis on selleks koondatud noored organisatsioonidesse. On koondunud ka tütarlapsed selle õilsa sihiga, et tarbekorral olla kasulikud meie kõrgelt hinnatavale riiklikule iseolemisele. Ja kuna me teame, et meil ei ole rakendada kümneid miljoneid mehi riigikaitseks, siis loodame nende väheste sitkusele ja nende toetamise süsteemi otstarbekohasusele.

Siin meenub igale kodutütrele, et see on ka iga eesti tütarlapse saatus, kas Eesti Kaitseliit saab oma ülesannet täita edukalt või mitte.

Iga noor saarlanna, kes on koondunud kodutütarde ridadesse, kohandab end, et tulevikus millegagi kaasa aidata, et Saaremaa Maleva tegevus oleks tunnustatud, nagu seda on olnud seljataha jäänud aastail.

Et Saaremaa Malev võiks sammuda eduradadel, selleks oleme alati valmis kaasa aitama Maleva üritustele ja tööle.

Kodutütarde Saaremaa ringkond palub Saaremaa Malevat, eesotsas lugupeetud Saaremaa Maleva Päälikuga, vastu võtta siiramaid ja parimaid õnnitlusi maleva 20. aastapäeva puhul.

Salme Kaal,
Kodutütarde Saaremaa
Ringkonna vanem.

Noored

on meie tulevik!

M. Mikk, kapten

Noorte Kotkaste Saaremaa Maleva pealik.

Kaitseliidu juhtivate organite ülesandeks oli juba Kaitseliidu loomise algpäevist hoolitsemine Eesti noorsoo arenemise eest. Selle küsimuse lahendamisele jõuti aga asuda alles 27. mail 1930. a., mil Kaitseliidu vanematekogu poolt kinnitati „Noorte Kotkaste“ põhimäärused. Noorte Kotkaste organisatsiooni eesmärgiks seati meie meesnoorte koondamine omaette üksusteks, et neid kasvatada kasulikeks ühiskonna liikmeiks, tublikeks ja tulisteks isamaalasteks ja Eesti vabaduse ja rippumatuse kaitsjaks.

Nende eesmärkide teostamisele asuti üle riigi 30. novembril 1930. a., millist päeva pühitsetaksegi N. K. tegevuse aastapäevana. N. K. Saaremaa Maleva esimeseks vanemaks nimetati N. K. päävanema käskkirjaga nr. 1, 4. juulist 1930. a. toleaeagne maakonna haridusosakonna juhataja B. Steinberg ja hiljem N. K. päävanema kk. nr. 10 N. K. Saaremaa Maleva päälikuks koolinõunik J. Koppel ja Maleva pääliku abiks leitnant M. Mikk.

1931. a. algul alustasid tegevust esimesed rühmad, nimelt Kihelkonna ja Kuressaare 1. rühm.

Esimene Maleva üldlaager korraldati Järve rannas 29. juunist kuni 3. juulini 1932. a. koos skautidega, teine üldlaager Karujärvel 28. juunist kuni 2. juulini 1933. a., kolmas Mändjalas 12.—16. juunini 1935.

12. juunil 1935. a. Mändjala laagri avamisel sai Malev endale lipu, mille valmistas Naaskodukaitse Kuressaare jaoskond ja mille riide annetas a.-s. „Tekla“. Lipu andis üle N. K. Peastaabi ülem noortemagister J. T e d e r s o o, kes sel puhul esmakordselt viibis Saaremaa noorkotkaste peres.

Kuni 1934. a. oli Malev organiseerimise ajajärgus. 1935. a. algas organisatsiooni laiendamine ja töö süstematiseerimine. Nimelt korraldati 1936. a. suvel N. K. ja Kodutütarde vanemate juhtide Kuusiku õppelaager, 1937. a. suvel N. K. vanemate ja nooremate juhtide teine õppelaager Leisis. Pääle selle talvisel õppeperioodil korraldati terve rida N. K. vanemate juhtide nõupidamisi.

Viimasel ajal on erilist rõhku pandud vanemate poiste huvialadele, nagu laskesport, topograafia jne.

1938. a. suvel Võidupüha pühitsemisest Tallinnas võttis osa 2 N. K. rühma, 11 lippu — kokku 66 osavõtjat nelja vanema juhi saatel.

Üleriiklikkudest noorte laskemeistervõistlustest 19. kuni 22. augustini 1938. a. võttis osa 14 noorkotkast, kusjuures nk. Ilmar K a a l tuli üle riigi 1. kohale, saavutades 260 p. ja nk. Orest R ü p p — 253 p. 5. kohale. N. K. Saaremaa Malev aga tuli 6. kohale (keskm. silm 231,5).

Praegu on üle kogu Maleva organiseerimisel Noorte Kotkaste ja Kodutütarde Sõprade Kogud. Organiseerimistööd juhivad kapten V. R a i d.

1935. a. suurendati N. K. Saaremaa Maleva staabi liikmete arvu ja praegu töötab N. K. Maleva staap järgmises koosseisus: Maleva vanem — koolide inspektor J. K o p p e l, abid: maavanem H. O t s t a v e l ja end. vanem B. S t e i n b e r g, Maleva päalik — riigikaitse kasvatuse õpetaja kapten M. M i k k, abid: majanduse alal lpn. A. L e e m e t, õppealal kotkajuht E. T ö l d s e p p ja propaganda alal vandeadv. J. T r e u f e l d t, lippur õpetaja nk. R. J a s k a, signalist nk. A. H i i o p.

Eestuleva aasta tegevuskavas väärilist erilist tähelepanu ülesaaaremaaline noorkotkaste kokkutulek ja demonstratsioon Kuressaare juuni kuus 1939. K. L. Saaremaa Maleva 20. a. juubelpidustusil, malevatevahelisest patrullivõistlusest osavõtt 16.—17. juunil 1939 ja üleriiklikest laskemeistervõistlustest osavõtt 1939. a. augustis.

Nende ja kõigi muude ürituste hääks kordaminekuks eestuleval tegevusaastal — õnne, jõudu, edu!

Kaitseliidu Saaremaa Malev 1938. a. suvel Võidupüha paraadil Tallinnas.

Ringkiri.

Kõigile malevkondade, mererajooni, kompaniide, meredivisjonide, neile vastavate ja üksikrühmade pealikuile.

Palun saata minule hiljemalt 20. detsembriks s. a. kõigi nende kaitseliitlaste nimekirjad, kes vahetpidamata on kaitseliidus Vabariigi algusest peale kuni tänapäevani.

Nimekirja võtta kõik need kaitseliitlased, kes olid kaitseliidus 1918., 1919. ja 1920. a. ja kes uuesti astusid kaitseliitu hiljemalt 1925. a. ja on praegu malevas.

O. Särev, kolonelleitnant,
Kl. Saaremaa Maleva pealik.

Kaitseliidu Ülema

Käskkiri nr. 58.

Tallinnas, 27. oktoobril 1938. a.

§ 1.

Luban Kaitseliidu laste-, patrull-, jide-, lahinguväljaõppe- ja teistel sõjalise iseloomuga võistlustel, kus võistlusmäärustes on ette nähtud Kaitseliidu vormiriietus, kanda tööriideid. Tööriieteks on tööpluus ja tööpuiksid, lõikelt eraldi või koos. Wärmilt Kaitseliidu võistlustel lubatud tööriided peavad olema tumesinist, musta või tumehalli värvi.

Kaitseliidu võistlustel tööriideid kandes peab kaitseliitlasel peakatteks olema kaitseliidu vormimüts; relvana sõjapüksi kandes võistleja rätseks on tööriietel võõrihm ja padrunitasku.

Kaitseliidu ükste koosseisus võistlewad kaitseliitlased — piirivalvurid, politseinikud, posti-, raudtee- ja metsaamehkonna teenijad, üliõpilased ja kooliõpilased võivad kanda oma vormimütsi, kui nende

oma organisatsiooni vormikandmise reeglid selleks tahtsusti ei tee.

Wõistlustel, kus esineb meeskond koos (lahinguväljaõppe-, patrull-, jide- jne. võistlused), peab kogu meeskond olema ühtlases riietuses, j. t. Kaitseliidu vormiriietuses või tööriides. Meeskonna riietuseks vormi- ja tööriided segi pole lubatud.

§ 2.

Kaitseliidu õppemääruste §§ 48 ja 49 ja lippade nr. nr. 7—20 muutmiseks avaldan 23. 09. 38. a. minu poolt kinnitatud malevate ja malevate majandusadministratiivüksuste tegevuse aruande plankettide vormid.

L i j a: 28 lehel.

J. Orasmaa,
kõrvalmajor,
Kaitseliidu ülem.

Kaitseliidu Saaremaa Maleva pealiku

Käskkiri nr. 55-a.

Kuressaares, 7. oktoobril 1938. a.

§ 1.

Põide õppepiirkonna instruktor n. ltn. Ants Hendriks kandis ette, et tema abikaasal Elfriedel on 09. septembril 1938. a. sündinud tütar, kellele registreerimisel pandud nimeks Merike.

Wastav perekonnaseisu muudatus n. ltn. A. Hendriks'i teenistuskirja sisse kanda.

S i e n d u s: Lsh. nr. 358.

§ 2.

Wabastan n. ltn. S. T a m m a r t'i enda palvel — elukohta muutmise puhul Lümända kompanii pealiku ametkohalt ja kinnitan Lümända kompanii pealiku k. t. pealiku abi Eduard Nurja, 07. oktoobrikuu j. a. arwates.

N. ltn. S. Tammart'il kompanii koosseis, asjaajamine, warustus, warandus ja raha-

summad üle anda kompanii pealiku k.t. E. Nurja'le.

Üleandmise kohta akt kokkuseada, millest ärakiri mulle esitada.

Siendus: Lsh. nr. 381.

D. Särew, kolonelleitnant,
Kaitsejõudu Saaremaa Malewa pealik.

Kaitsejõudu Saaremaa Malewa pealiku Käskkiri nr. 61.

Kuressaares, 29. oktoobril 1938. a.

§ 1.

Liikmete väheste arvu tõttu liikvideeriti Leifi malewtonna Laskeporidklubid 01. novembrist j. a. arwates ja klubi tegewliikmed wiin üle Kuressaares malewtonna Laskeporid klubi koosseisu.

Siendus: Lsh. nr. 350.

§ 2.

Wabastan pr. Linda Kerkele'i enda palvel — wabaaja puudusel Naistkodulaitse Randwere jaoskonna esinaiise ametkohalt ja Randwere jaoskonna esinaiiseks määrati jama jaoskonna liikme pr. Hildegard Kiwi, 26. oktoobrist j. a. arwates.

Pr. L. Kerkele'il jaoskonna koosseis, asjaajamine, warustus, warandus ja rahajummad üle anda uuele jaoskonna esinaiisele pr. H. Kiwi'le ja üleandmise kohta akt koostada, millest ärakiri mulle esitada.

Siendus: Lsh. nr. 417.

§ 3.

Naistkod. Hildegard Kiwi lugeb wastuwõetaks kaitsejõudu — Naistkodulaitse Randwere jaoskonna koosseisu tegewliikmeks, arwates 26. 10. 1938. a.

Siendus: Lsh. nr. 418.

§ 4.

N.ltn. H. Tammar ja E. Nurja kandisid ette, et esimene on Lümända kompanii koosseisu, asjaajamise, warustuse, waranduse ja rahajummad üle annud ja teine wastu wõtnud ja Lümända kompanii pealiku kohuste täitmisele ajunud 06. oktoobrist j. a. arwates.

Siendus: Lsh. nr. 381.

§ 5.

Salme meredivisjoni kl. ref. lpn. Eduard Tiitus'i wiin enda palvel — elukoha muutmise puhul üle Walsala kompanii koosseisu, 21. oktoobrist j. a. arwates.

Siendus: Lsh. nr. 35.

§ 6.

Naistkodulaitse Kuressaares jaoskonna toetaja liige Maria Laurits (end. Bonhartschuk) lugeb elukoha muutmisel üle läinuks Lääne malewa Naistkodulaitse Lääne ringkonna koosseisu, 21. oktoobrist j. a. arwates.

Siendus: Lsh. nr. 407.

§ 7.

Naistkodulaitse Kuressaares jaoskonna tegewliikme Elisabet Grepp'i wiin enda

palvel üle toetajaks liikmeks, 19. 10. 1938. a. arwates.

Kustutada Malewa ja naistkodulaitse Kuressaares jaoskonna koosseisust:

1) Truu, Alwine, 2) Pent, Alma — elukoha muutmise puhul; 3) Etrok, Alma — surma puhul.

Siendus: Lsh. nr. 13.

§ 8.

Naistkodulaitse Uuemõisa jaoskonna liikme Juljana Sun'i uueks perekonnanimeks lugeb abiellumise puhul — Ansperi.

Siendus: Lsh. nr. 1.

§ 9.

Malewa ja naistkodulaitse Uuemõisa jaoskonna koosseisust kustutada enda palvel — elukoha muutmise puhul järgmised tegewliikmed:

1) Kiwi, Marta, 2) Lumma, Salomonina, 3) Sun, Helmi.

Siendus: Lsh. nr. 13.

D. Särew, kolonelleitnant,
Kaitsejõudu Saaremaa Malewa pealik.

Kaitsejõudu Saaremaa Malewa pealiku Käskkiri nr. 62.

Kuressaares, 3. novembril 1938. a.

§ 1.

Põide õppejuhtkonna instruktor n.ltn. Ants Hendriks wiibis minu poolt lubatud korralisel ametipuhkujel 21.—24. oktoobrini j. a.

Siendus: Lsh. nr. 430.

§ 2.

Malewa staabi 1. järgu kirjutaja Abelaid Raud wiibis minu poolt lubatud korralisel ametipuhkujel 21. kuni 31. oktoobrini j. a.

Siendus: Lsh. nr. 394.

§ 3.

Rihelkonna meredivisjoni kl. Artur Sotalu wiin enda palvel — elukoha muutmise puhul üle Lümända kompanii koosseisu, 01. 11. 1938. a. arwates.

Siendus: Lsh. nr. 35.

§ 4.

Pr. Linda Kerkele ja pr. Hildegard Kiwi kandisid ette, et esimene on naistkodulaitse Randwere jaoskonna koosseisu, asjaajamise, warustuse, waranduse ja rahajummad üle annud ja teine wastu wõtnud ja Randwere jaoskonna esinaiise ametikohuste täitmisele ajunud 29. oktoobrist j. a. arwates.

Siendus: Lsh. nr. 417.

§ 5.

Kustutada Malewa ja Uuemõisa kompanii koosseisust enda palvel — elukoha muutmise puhul kl. Wärsili Keel, 01. 11. 1938. a. arwates.

Siendus: Lsh. nr. 13.

D. Särew, kolonelleitnant,
Kaitsejõudu Saaremaa Malewa pealik.

Kaitsejõudu Saaremaa Malewa pealiku Käskkiri nr. 63.

Kuressaares, 12. novembril 1938. a.

§ 1.

Luban Kuressaares mereraajooni pealiku abi mer. n.ltn. Johannes Ruut'i pikaajalisele puhkujele 09. novembrist j. a. arwates.

§ 2.

Malewa Staabirühma kl. Rudolf-Ferdinand Raks lugeb enda palvel — elukoha muutmise puhul kaitsejõudust wäljastunuks, 05. novembrist j. a. arwates.

Siendus: Lsh. nr. 13.

§ 3.

Kaitsejõudust lahkunud liikmed kustutada Malewa ja allüksuste nimekirjades järgmiselt, 12. 11. 1938. a. arwates:

Leifi komp.

1. Wana, Harald — elukoha muutm.
2. Warwas, Richard — „
3. Männik, Dimitri — sõjawäkke astum.

Kärila komp.

4. Nam, Feodor — „
5. Nikit, Boris — „
6. Rahumeel, Oswald — „
7. Wefmann, Willem — „
8. Truu, Alekssei — „
9. Saagpakk, August — „

Õppur komp.

10. Elmik, Arno — elukoha muutm.
11. Talwit, Ujer — kooli lõpetamine
12. Lauts, Wladimir — „
13. Ristkol, Siiri — „
14. Kozewnikow, Sergei — „
15. Rand, Herman — „
16. Ruusk, Walentin — „
17. Sepp, Walbur — „

Kuressaares komp.

18. Klaren, Wambola — elukoha muutm.
19. Pöder, Walbur — „

Linnaümbriuse kompanii.

20. Tammistu, Rein — „
21. Saks, Wello — sõjawäkke astum.

Siendus: Lsh. nr. 13.

D. Särew, kolonelleitnant,
Kaitsejõudu Saaremaa Malewa pealik.

Kaitsejõudu Saaremaa Malewa pealiku Käskkiri nr. 65.

Kuressaares, 15. novembril, 1938. a.

§ 1.

Mujin täna Kaitsejõudu Saaremaa Malewa pealiku aj. kohuste täitmisele.

Siendus: Kst. nr. 64 § 1.

§ 2.

Lümända kompanii pealiku ametkohalt lahtus enda palvel teijale teenistusse ülemise puhul pikemat aega kompanii juhina tegutsenud n.ltn. H. Tammar.

Waldan plk. n.ltn. H. Tammar'ile teenistuse nimel tänu Lümända kompanii organiseerimisel ja juhtimisel tehtud suure töö ja nähtud waewa eest. Looban n.ltn.

§. Tammart'it omas uues asukohtas jälle näha kaitsetiibu juhina tegevuses.

§ 3.

Wabastan kõik Salme meredivisjoni allüksuste, erialade pealikud ja abid ja lastefuhatajad ametkohtadelt ja kinnitan divisjoni allüksuste ning erialade pealikuid, abideks ja lastefuhatajaid järgmised endised pealikud ja kaitsetiitlased 14. 11. 1938. a. arwates:

1. Divisjoni sekretär Saar, Theodor
2. warahoidja Lepik, Arnold
3. Noorte kottaste juht Lamik, Oskar
4. Rühma pealik Kippak, Jakob — divisjoni pealiku 1. asetäitja.
5. 2—7. pealik Nus, Aleksei
„ abi Proostang, Alekxander
signalist Kann, Hindrek
motorist Hüüdma, Ermi
warumees Saarlaid, Mihkel
„ Kippak, Wolbemar
„ Toom, Ilmar
6. 2—8. pealik Korjar, Peeter
„ abi Truumees, Mart
signalist Lehtma, Aleksei
motorist Steinberg, Al-der
warumees Tamm, Alekxander
„ Noes, Preedik
„ Poopuu, Peeter
„ Listok, Hindrek
7. 1—3. pealik Ili, Alekxander — divisjoni pealiku 2. asetäitja.
pealiku abi Hintz, Oskar
signalist Niit, Eduard
w. minõör Nit, Eduard
minõör Kasu, Oskar
motorist Elijaar, Nikolai
warumees Rand, August
„ Elijaar, Kostislaw
„ Niias, Otto
„ Sooaär, Ants
8. 1—4. pealik Hüüdma, Eduard
„ abi Lepik, Oskar
signalist Wilbas, Johannes
motorist Feldmann, Oskar
w. minõör Ruusik, Robert
warumees Korjar, August

Lastefuhatajad:

1. Rühma pealik — Kippak, Jakob
2. Signalist — Lehtma, Aleksei
3. Wan. minõör — Nit, Eduard.

Siendus: Lsh. nr. 14.

§ 4.

Salme meredivisjoni tegevliikme Jüri Kann'i wiin üle omal palwel sama üksuse toetajaks liikmeks arwates 14. 11. 1938. a.

Siendus: Lsh. nr. 13.

§ 5.

Kaitsetiibust lahkunud liikmed kustutada Malewa ja allüksuste nimelisejadest, elukohta muutmise tõttu, järgmiselt:

Salme meredivisjon.

1. Lepik, August Peetri p. 14.11.1938. a.
2. Poopuu, Alekxander „
3. Sirkel, Oskar „
4. Raabel, Alekxander „
5. Maltis, Anton „
6. Saarma, Peeter „
7. Tamm, Eduard „
8. Tamm, Oswald „
9. Kütt, August „
10. Sepp, Jaan „
11. Wahter, August „
12. Cero, Aleksei „
13. Liitson, Jakob „
14. Korjar, Alekxander „
15. Kaarits, Artur „

Siendus: Lsh. nr. 13.

N. Põri, major,
kaitsetiibu Saaremaa Malewa
pealiku aj. l.t.

Kuresaare Malewtonna pealiku

K ä s k k i r i n r. 9.

Kuresaares 15. oktoobril 1938. a.

§ 1.

Uwaldan 9. oktoobril 1938. a. peetud malewtonna patrulliwõistluste tulemused:

1. koht — Öppurkompanii — 48 punkti; patrulli koosseis: E. Sääsk, patr. päälik, J. Grünthal, J. Kaal, J. Torn. 2. koht — Malewa patareid — 39 punkti; 3. koht — Loona kompanii — 25 punkti; 4. koht — Päha üksikrühm — 22 punkti; 5. koht — Linnaümbruse kompanii — 4 punkti.

Seega omandas malewtonna fuhatuse auhinna — igale võitjale nahkkoibes märkimis — Öppurkompanii meeskond.

M. Miik, kapten,
Malewtonna pealik.

Noorte Kottaste ja Kodutütarde oja.

Ringliri.

Kõigile Noorkottaste rühmadele ja peredele.

1.

Uute liikmete wastuwõtmine üksustesse lõpule wiia 15. novembriks. Selle järgi algajaid moodustada eri õppealgad tubli jalgapealiku ja abi juhtimisel, et kolme kuu möödudes kõik algajad suudaksid pesakotla katse sooritada. Pärast seda, tarwiduse korral, uesti saltadesse saotada (jalgajüsteemi alusel). Kõigile pesakotlaile anda eriuksanded rühmas ja salgast. Ette valmistada kõik eritatseiks, igahüte oma erialal.

Algajate wastuwõtmise puhul korraldada pidulik koondus. Koondusele paluda ka noorte sõpru ja wanemaid.

2.

„Mati walmis“ võistlused kõigis üksustes novembrikuu wäljel kõitide rühma liikmeiga läbi wiia (wälja arwatud algajad). Ka algajad võitjaid võistlusist oja wõtta, kuid nende tagajärgi pole tarwilik võistluste protokollil üles märkida. Samad võistlustingimused on ka tulewal aastal, sellepärast on seekordne võistlus öieti ette valmistus tulewaks aastaks.

M. Miik,

kapten,
N. K. malewa päälik.
E. Tõltsjepp,
kottafuht,
Malewa õppepäälik.

Kodutütarde Saaremaa ringtonna wanema

T e a d e n r. 5.

§ 1.

Kodutütarde Wanema poolt on määratud Saaremaale kodutütarde instruktors Salme Arpo, arwates 1. oktoobrist 1938. a.

§ 2.

Kodutütarde instruktori kõnetunnid on Kuresaares esmaspäewiti ja teisipäewiti kellal 8—3. Wastuwõtt on Malewa kodus kodutütarde toas.

S. Kaal,

Kodutütarde Saaremaa ringtonna wanem.

N. K. Saaremaa malewa tegewuskawa

1. okt. 1938. a. — 30. sept. 1939. a.

Kawa koostamisel on aluseks wõetud Peastaabi tegewuskawa.

I Organisatsiooniline korraldustöö.

1. Uute tegevliikmete organisatsioon, kus selleks eeldusi olemas — a) kas moodustatud terwiküksustena (hautapere pluus nli. rühm pluus wanemate poiste üksus); b) juba tegutsewa rühma fuurde hautapere wõi tegutsewa hautapere fuurde rühma organisatsioonine täiendusüksusena, samuti nende kummagi organisatsioonine eraldi, wastawalt võimalusile; c) üksikalt tegutsewa organisatsioonine kohtadesse, kus poiste wähehüte tõttu wõi mõnel teisel olukorral põhjusel (esimesel aastal on rühmal soowitaw töötada ühesalgalisel koosseisus) pole võimalik normaalkoosseisuga rühma ellu kutsuda. Registreerimisbeatijel tuleb seda nimetada üksiksalgaks.

2. Wanemaid poiste koondada kottaringidesse, lasturingi, klubidesse (spordiklubid, tuletõrjekorral, lennuring, sanitaarkorral j. m.) samuti meri-, ratsa- ja patareidühmad (salgast).

Teostada wanemate poiste organisatsioonist, et neil oleks võimalik edasi tegutseda oma huwidelle wastawalt noorkotlastena.

3. Eelmete värbumine tegutsenud ühiskondade teostada eriti sügisperioodil (okt. ja nov. kuul). Algajate ettevalmistus on osutunud feniste kogemuste järgi kõige produktiivsemaks, kui need on loodud ühte erijalka tubli jälgapääliku ja abi juhtimise alla. Sellepärast on oluline, et algajaid võetaks rühma teatud perioodide järgi, vähemalt mitte varem kui eelmine algajate jalk on sooritanud peafotoka katse, s. o. minimaalselt kolme kuu möödudes.

4. Suurde tömmata ühiste (malew-kond, rühm, haulapere, wanemate poiste ühik) tegemise uusi jõude kohapealsete wanemate hulga, eriti ka väljastpoolt õpetajaskonda, kes noorte tööd juudavad otsejelt või kaudjelt juhtida või soodustada.

5. Majandusliku toetuse hankimiseks ja tegelaste rakendamiseks kohtadel vajaduse kohaselt vastavate ühiste juurde ellu kutsub „Sõprade kogud“ (toetajate kogud, wanemate pered) või osakonnad.

6. Malewa, rühma ja jalga kodude soetamine ja siijustamine. Ühistel jamme astuda oma kodu soetamiseks. Igal noorkotkal oma kodu korraldada noorkotkalt nurl (soovitaw ühistes vastavaid võistlusi korraldada).

II Juhtide ettevalmistamine.

Peastaabi korraldusel:

1. Malewate instruktorete nõupidamised, õppepäevad ja kursused (29.—31. okt. 1938., jaan./veebr. 1939., 5.—12. juuli 1939.)

2. Ettevalmistus rühma-päälilute koolide juhtidele 29.—31. okt. 1938.

3. Noortemagistrite ja kotkajuhtide nõupidamis- ja õppepäevad 17.—20. aug. 1939.

4. Malewate staabiteemete nõupidamis-koosolek 19.—20. augustini 1939. a.

5. Juhtide ekskursiooni organiseerimine mõnest välismaisest skautide laagrist osavõttuks.

Malewa korraldusel:

1. Salga ja rühmajuhtide koolide korraldamine. Juhtide koolide tegemise jatkamine kestustes. Kooli juhtide (koosolek) nõupidamine malewa staabi juures pidada ühes kursustega peastaabi kawa alusel.

2. Õppeühima töö arendamine ja soodustamine.

3. Nooremate juhtide harjutuslaagri teostamine (enne mlw. üldlaagrit).

4. Wanemate juhtide nõupidamis- ja õppepäevade pidamine.

5. Kõlastusrühmade jaatmine teiste malewate juurüritustest oja võtma.

6. Õppewahendite ja abinõude hankimine ja raamatulogu täiendamine eestikeelse ja võimaluse järele ka võõrkeelse skautliku kirjandusega.

7. Rühmadewahelise läbitäimise organiseerimine ja soodustamine (malew-konna staapide tegemiskawa võtta).

8. Juhtide ajakirja „Kotka“ tellimine kõigile ühikule ja juhtidele.

III Ühiste tegemise ühtlustamine, ühiste ürituste algatamine.

Tegemusaasta jooksul püüda rühmades, vastavalt oludele, rakendada ühttegemuskawa.

Salgajüsteemi rakendamine normaalühikutes.

Jatkata lippude muretsemise aktiivset.

Tekkide muretsemine kõigile malew-kondadele tegemusaasta jooksul.

Malew-konna häireford koostada ja katsetada.

Malewa parema rühma võistlus (algusega 1. jaan. 1939. a.)

Ühiste peatähelpanu kodude perekondliku elu juwendamiseks (wanemate abistamine ja abistamine õnnestuste puhul).

IV Laagrid ja võistlused.

1. Malewate üldlaager (ettevalmistusena üleriiklikuks üldlaagriks 1940. aastaks) ühes kergejõust. ja signaalseerimise võistlustega.

2. Üleriiklik instruktorete erilaager 5.—12. juulini 1939. a.

Wanemate juhtide 5. harjutuslaagrist 20. juulist kuni 1. aug. 1939. a. osavõtt rühma tegelikkudele juhtidele.

4. Malewatewahelisest patrullivõistlusest osavõtt 16.—17. juun. 1939. (igast malewast 4-meheline meeskond).

5. „Alati valmis“ võistluste jatkamine.

6. Malewas (nooremate) juhtide õppe-laager enne üldlaagrit.

7. Jala- ja jalgrattamatkade korraldamine.

8. Võistlus malewa parema rühma nimel (õppetöö koolis, asjaajamine, katseid, õppewahendid, kodukaunistamine, n. n. nurl kodu).

9. „Kotkakodu“ tegemusest osavõtjate organiseerimine malewas.

10. lastemeisterwõistlused malewas ja üleriiklikud.

V Majanduslik korraldustöö.

Peastaabi korraldusel:

„Kotkakodu“ siijustamine ja vajalike ehituste teostamine — basseini, spordiplatsi, ümbruse plaanifindel korrastamine ja kaunistamine.

Alalislaagritoha rajamine Wiitnala.

N. w. warustuse standarttüüpide wäljatöötamine ja müügikorralduse organiseerimine.

Malewa korraldusel:

1. Tekkide, õppeabinõude ja mitmesuguse laagriwarustuse hankimine. (Eesmärgiks seada, et mlw. juudaks niipalju tekke muretseja, et juudaks maffimaalse poiste wäljatuleku puhul laagrisse neid kõiki mahutada — jeda arwestada eriti 1940. a. üldlaagri seisukohalt.)

2. Malew. ja ühikustel valmistada rooja õlgmatte tekkide ajemel.

3. Malewa- ja rühmakodude siijustamine.

4. Malewa alalise laagriplatzi wäljehitamine.

5. Ettevalmistused mlw. juurilõhkeks.

VI Propaganda alal.

Peastaabi korraldusel:

Ujakirjanduse informeerimine organisatsioonidele.

Raadiotundide kajutamine n. tegemise tutvustamiseks.

N. l. filmi lõpetamine ja Kulturfilmide kajutamine.

Malewa korraldusel:

1. Ülejaaremaaline n. kokkutulek ja demonstratsioon R. E. Malewa juubelipidustustel. Ujakirjanduse informeerimine mlw. ulatuses toimuwast n. tegemusest (eripäälil).

2. Awallikud esinemised: ühiste pidulikud koondused (algajate wastuwõtmisel ja tähtpäewil), tegemise tutvustamine wastawad wäljapanekud kohalikel üldnaitustel, awalikud võistlused, pidustused, paraadid, wormis esinemised kohalikel aktustel, wormis mattamine, laagrid jne. (n. tähistamine elukohtades).

3. Malewa tegemisaruande koostamine ja tulemuste tutvustamine.

Üldiselt: N.-d ei tegutsenud võistluse pärast, et näidata, mida võime, waid et rakendada oma kodumaa ja rahwa parema tulewiku teenistusse.

Dr. Witt, kapten

R. R. Saaremaa Malewa päälil.

G. Tõdesepp, kotkajuht,
Malewa õppepäälil

Malewa telefonisidewõistluste kokkuvõte.

Telefonisidewõistlusi peeti 14. augustil j. a. ja neist võtsid oja: 1) Kuressaares — Malewa patareist ja side ühikrühmast kummagist üks sidetööfond ä 6 meest, 2) Wäljalas — Wäljala malew-konna sidetööfond — 6 m., 3. Orissaares — Põide malew. sidetööfond — 6 meest. Võistlused toimusid M. L. nr. 12/13. j. a. awaldatud tingimuste kohaselt.

Wõistlustingimused olid kõikidel tööfondadel ühejuguised, wälja arwatud magistik, millel tegutseti. Wiimase teguri erinewus ei laje jaada päris helget pilti tööfondade wõimetest nende wõrdlemiseks. Stiski kõiki asjaolusid arwestades on wõistluse teostamise paremusjärjekord:

1. koht — Side ühikrühma sidetööfond, lõplik aeg — 86 min.; 2. koht — Põide malew-konna sidetööfond, lõplik aeg — 100 min.; 3. koht — Wäljala malew-konna sidetööfond, lõplik aeg — 105 min. Malewa patareist sidetööfond katkestas wõistluse.

Seega wõitis Malewa rändkarika ühete aastaks Side ühikrühma sidetööfond.

„11“ okt. 1938. a.

D. Särew, kolonelleitnant,
Malewa päälil.